

NUOTOLINĖS PASKAITOS KŪRIMAS PANAUDOJANT ĮRANKĮ „LESSON“ MOODLE SISTEMOJE

Rasa Stankūnienė

Kauno kolegija

Anotacija. Straipsnyje nagrinėjamas nuotolinis mokymasis, nuotolinio mokymosi sistema Moodle, tokios sistemos poreikis, nuotolinio mokymo(si) realizavimas panaudojant įrankį „Lesson“ atvirojo kodo Moodle sistemoje.

Raktažodžiai: nuotolinis mokymasis, nuotolinio mokymosi sistema, atvirojo kodo mokymosi sistema Moodle, nuotolinė paskaita, grįžtamasis ryšys.

Įvadas. Tobulėjant informacinėms technologijoms, mokymasis vis dažniau perkeliamas į virtualias aplinkas. Ir šiuo metu nuotolinis ar dalinai nuotolinis mokymasis yra gana populiarus. Daugelis žmonių renkasi nuotolinį mokymąsi, nes dirba ir neturi laiko studijuoti dieniniame skyriuje. Dalis jų tiesiog negali dalyvauti paskaitose dėl ligos ar dėl fizinės negalios, tačiau gali mokytis namuose jiems patogiu laiku. Kiekviena Lietuvos aukštoji mokykla stengdamasi sukurti kuo patrauklesnes nuotolinio mokymosi priemones naudoja įvairias virtualaus mokymo(si) aplinkas [1].

Kauno kolegija naudoja atvirojo kodo Moodle virtualią mokymosi aplinką. Tai puiki priemonė pateikti mokymosi medžiagą, kurti užduotis, testus, organizuoti grupinį darbą, vesti diskusijas įvairiais klausimais. Nuotoliniam mokymuisi patogiau pateikti mokymosi medžiagą naudojant Moodle sistemos įrankį „Lesson“. Atsiranda galimybė dėstomą paskaitos medžiagą išskirstyti dalimis – skyreliams ir tuos skyrelius atitinkamai susieti, kiekvieno skyrelio gale gali būti užduodamas kontrolinis klausimas [2]. Mokomoji medžiaga sudėliota paskaitomis, studentui galėtų atstoti kontaktinę paskaitą, jam būtų lengviau įsisavinti žinias. Nežiūrint į tokį praktišką paskaitos sudarymo būdą tai dar retai naudojama. Šiame straipsnyje ypatingas dėmesys skiriamas Moodle įrankiui „Lesson“, siekiant pritaikyti jį nuotoliniam ar dalinai nuotoliniam mokymui(si).

Pasirinkta nagrinėti **tema aktuali** tuo, kad aukštoji mokykla turi ieškoti būdų, kaip padidinti nuotolinio ir dalinai nuotolinio mokymosi efektyvumą.

Tyrimo tikslas - išsiaiškinti įrankio paskaitos „Lesson“ taikymo naudingumą, siekiant kelti profesinių kompetencijų pasiekimo lygį.

Tyrimo objektas – Kauno kolegijos teisės iššęstinio mokymosi studijų studentų nuomonė apie nuotolinę paskaitą.

Uždaviniai:

1. Paanalizuoti nuotolinio mokymo(si) galimybes.
2. Išskirti įrankio „Lesson“ taikymo privalumus ir trūkumus.

Tyrimo metodai:

- Mokslinė literatūros analizė.
- Anketinė apklausa.
- Duomenų analizė.

Nuotolinio mokymo(si) samprata. Nuotolinis mokymasis (angl. *distance learning*) apima naujas mokymo (si) galimybes, sujungiant į visumą telekomunikacijas, kompiuterius ir jų tinklus. [3] Nuotolinis mokymasis gali būti suprantamas kaip informacijos gavimo, kaupimo ir perdavimo būdas. Nuotolinio mokymo metu studentas ir dėstytojas gali būti geografiškai gerokai nutolę vienas nuo kito. Klausimus studentas gali užduoti dėstytojui naudojant tokias bendravimo priemones, kaip elektroninis paštas, forumai, diskusijos [2].

Nuotolinės studijos skirstomos į sinchronines, asinchronines ir mišrias.

Vykstant sinchroniniam mokymui, visi studentai ir dėstytojas dalyvauja kurse per atstumą, tačiau tuo pat metu. Taip galima pritaikyti daugelį auditorijoje naudojamų metodų. Tokios studijos praeityje buvo transliuojamos per televiziją (laida kartais priimdavo klausimus telefonu ir į dažniau pasitaikančius atsakymus). Šiuo metu tam gali būti panaudotos įvairios interneto technologijos, kurios leidžia ir dėstytojui klausytis studentų atsakymų. Asinchroninio mokymo metu studentas ir dėstytojas dirba skirtingu laiku, bendraudami paštu (taip pat ir elektroniniu) bei kitomis panašiomis priemonėmis. Šio metodo galimybės didesnės, nes studijuoti gali ir tie studentai, kurie neturi galimybės (pavyzdžiui, dirba) „prisijungti“ griežtai nustatytu laiku. Yra kursų, kurie kombinuoja šiuos metodus. Dažniausiai nuotolinių studijų sąvoka į save įtraukia kursus, pateiktus tekstiniu formatu, tačiau dabar sparčiai populiarėja multimedijos technologijomis paremti kursai, todėl mokymosi kursų spektras išsiplėtė hiperteksto, audio ir video formatais [1].

Yra šios pagrindinės nuotolinio mokymosi priemonių kategorijos:

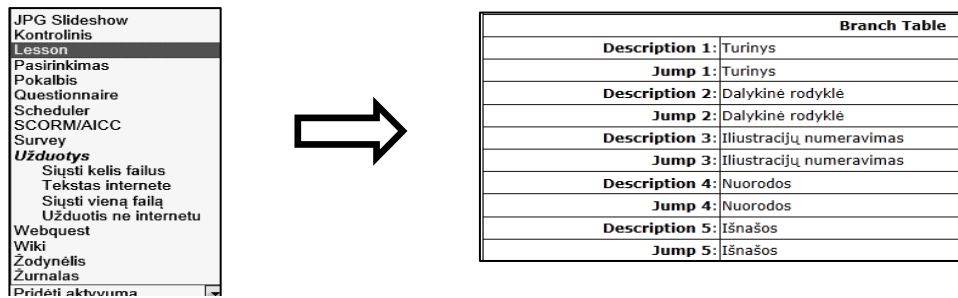
- mokymosi medžiaga (tekstai, paveikslai, animacija, schemas, grafikai, multimedija ir kt.);
- žinių vertinimo priemonės (savikontrolės ir kontrolės testai, anketos ir kt.);

- mokymosi proceso ir rezultatų stebėjimas bei vertinimas (įvertinimų knygelės);
- bendravimo priemonės (elektroninis paštas, forumai, diskusijos);
- kiti papildomi informacijos šaltiniai [4].

Visas šias priemones apima atvirojo kodo Moodle sistema. Ir čia vienas iš nesudėtingiausių būdų pateikti mokomąją medžiagą panaudojus **Moodle įrankį „Lesson“**.

Nuotolinės paskaitos kūrimas panaudojant įrankį „Lesson“.

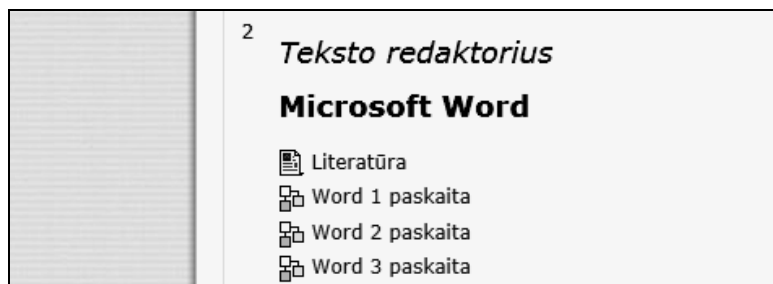
Įvairių dalykų dėstytojai turi sukaupę aiškinamosios medžiagos elektronine forma. Pasirinkus „Lesson“ tereikia tik išdėlioti sukaupią medžiagą atskiromis dalimis – temomis ir nurodyti ryšius tarp šių dalių.

1 pav. Moodle įrankio „Lesson“ pasirinkimas ir ryšių tarp atskirų paskaitos dalių nustatymas

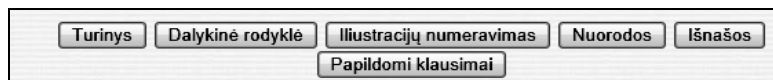
Jei dėstytojas pridės ir po klausimą atskirų skyrelių pabaigoje, bus galima nurodyti, kad tokia nuotolinė paskaita būtų vertinama, tai užtikrins, kad studentas tikrai nagrinėjo paskaitoje išdėstytą temą. Kuriant nuotolinę paskaitą, reikia nustatymuose nurodyti tokius parametrus:

- tikslų paskaitos atlikimo laiką,
- paskaitos poskyrių ir atsakymų variantų skaičių,
- galima nurodyti, ar paskaita bus vertinama, jei taip, reikia nurodyti maksimalų įvertinimą (vertinimo skalė 1 – 100),
- slaptažodį, nes be jo studentai negalės nagrinėti paskaitos.

2 pav. Įrankio „Lesson“ piktogramos.

Norimą nagrinėti paskaitos potemę studentas gali pasirinkti spausdamas atitinkamą mygtuką (3 pav.).

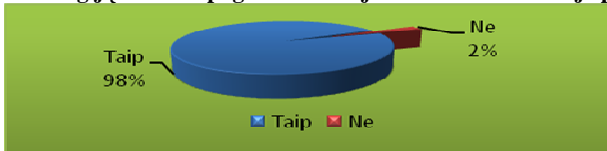
3 pav. Paskaitos potemių pasirinkimo mygtukai.

Besimokantysis, išnagrinėjęs paskaitos potemę, turi atsakyti į klausimą (arba atlikti užduotį). Čia labai svarbus grįžtamasis ryšys. Dėstytojas jį pateikia prie kiekvieno galimo atsakymo. Jei pamoka yra vertinama, studentas ir dėstytojas gali matyti įvertinimą. Pagal paskaitos rezultatus dėstytojas padaro išvadas apie tai, ką studentas jau moka, o ką dar reikėtų pasimokyti. Labai svarbu parinkti kaip galima daugiau potemių kiekvienai temai, tai padėtų studentui geriau įsisavinti paskaitos medžiagą. Nuotolinės paskaitos parengimas – ilgai užtrunkantis procesas, tačiau pradžioje galima sudaryti paskaitą tik iš pagrindinių dalių, po truputį ją papildant naujomis.

Tyrimo rezultatai ir jų analizė

2012 m. tyrime dalyvavo Ekonomikos ir teisės fakulteto (ETF) 42 teisės specialybės iššęstinių studijų studentai. Paskaitų lankymas šiems studentams yra privalomas, tačiau esant nedideliame kontaktinių valandų skaičiui taikomas dalinai nuotolinis mokymas. Žemiau pateikti tyrimo anketos klausimai ir diagramomis pavaizduoti atsakymų variantai. Prie kiekvieno anketos klausimo studentai galėjo įrašyti ir savo komentarą.

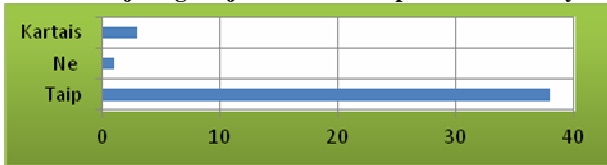
Ar informacinių technologijų žinioms pagilinti naudojotės Moodle sistemoje pateikta medžiaga?

1 pav. Moodle sistemos reikalingumas

Išanalizavus respondentų atsakymus galima pastebėti, kad ženkliai didesnė dalis respondentų naudoja pačią Moodle sistemą.

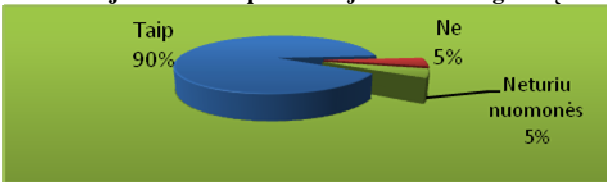
Ar Moodle sistemoje nagrinėjote nuotolinėse paskaitose išdėstytas temas?

2 pav. Susidomėjimas nuotoline paskaita

Iš diagramos matyti, kad didesnioji dalis respondentų (38 iš 42) nagrinėjo nuotolinėse paskaitose išdėstytas temas. Tai rodo, kad studentai stengiasi geriau įsisavinti kontaktinėje paskaitoje nagrinėtą medžiagą.

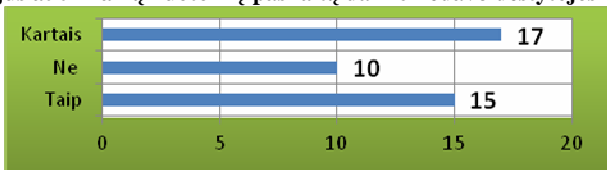
Ar išnagrinėjus Moodle sistemoje nuotolines paskaitas jums buvo lengviau įsisavinti atitinkamą temą?

3 pav. Nuotolinių paskaitų reikalingumas

Į šį klausimą teigiamai atsakė net 90 % respondentų. Todėl galime daryti išvadą, kad nuotolinės paskaitos taikymas buvo prasmingas.

Ar išnagrinėjus atitinkamą nuotolinę paskaitą dar reikėdavo dėstytojos konsultacijos?

4 pav. Nuotolinės paskaitos išsamumas

Diagramoje matyti, kad 10 respondentų suprato nuotolinėje paskaitoje išnagrinėtą temą. Tačiau didesnioji dalis studentų turėjo papildomų klausimų. Tai, kad 17 respondentų iš vienu temų turėjo papildomų klausimų, o iš kitų ne, reiškia, kad reikia peržiūrėti sudarytas nuotolines paskaitas ir kai kurias iš jų suskirstyti į daugiau potemių.

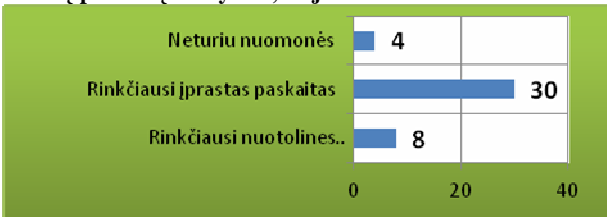
Jei negalėjote atvykti į kontaktinę paskaitą ar jums užteko temos nagrinėjimui tik nuotolinės paskaitos?

5 pav. Nuotolinės paskaitos atitikmuo kontaktinei paskaitai

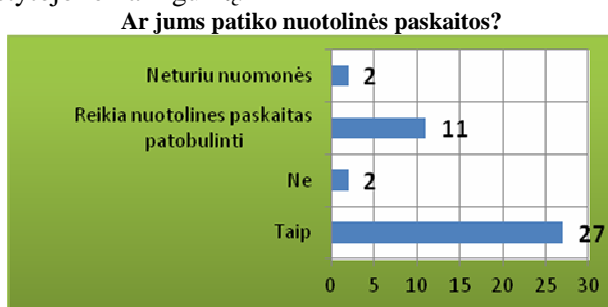
Iš diagramos matome, kad 23 respondentams dar būtina kontaktinė paskaita. Nors 5 studentai pasisakė, kad jiems užtektų tik nuotolinės paskaitos, tačiau tarp respondentų yra dalis tokių, kurie jau studijavo kitose aukštosiose mokyklose ir yra įgiję informacinių technologijų žinių. 14 respondentų mano, kad jiems pakaktų nuotolinių paskaitų ir konsultacijų.

Jei būtų neprivalomas kontaktinių paskaitų lankymas, ar jūs rinktumėtės tik nuotolines paskaitas ir konsultacijas?

6 pav. Nuotolinės paskaitos pasirinkimas

Diagramoje matyti, kad didesnioji dalis respondentų dar nesiryžtų rinktis tik nuotolines paskaitas su konsultacijomis, tai rodo dėstytojo reikalingumą.

7 pav. Studentų nuotolinės paskaitos įvertinimas

Diagramoje matyti, kad 27 respondentams nuotolinės paskaitos patiko, jos padėjo geriau įsisavinti kurso medžiagą. 11 respondentų mano, kad reikia patobulinti nuotolines paskaitas, buvo pasiūlyta prie sudėtingesnių temų pridėti vaizdinės medžiagos. 2 respondentai mano, kad jiems nereikalingos nuotolinės paskaitos. 2 respondentai šiuo klausimu nuomonės neturi.

Išvados

1. Mokslinės literatūros analizė leidžia teigti, kad yra poreikis naudoti tokią nuotolinio mokymo sistemą, kurioje mokomoji medžiaga sudėliota sistemingai ir patraukliai.

2. Remiantis anketinės apklausos rezultatais galima išskirti tokius nuotolinės paskaitos taikymo privalumus:

- Ruošiantis egzaminui ir atliekant savarankišką darbą studentai turėjo galimybę jiems patogiu laiku pagilinti informacinių technologijų žinias.

- Studentai, dėl ligos ar kitų priežasčių negalėję dalyvauti įprastose paskaitose, galėjo paskaitos medžiagą išsinagrinėti savarankiškai.

- Studentus sudomino tokia nuotolinė paskaita, dauguma jų mano, kad tokia paskaita reikalinga.

3. Sudarinėjant nuotolinę paskaitą trūkumų neišvengta, tačiau visada yra galimybė nuotolinę paskaitą papildyti naujais poskyriais ar atlikti kitus pakeitimus.

Literatūros sąrašas

1. Ambrazevičius E., Jasiukevičius A., Šakys V. Universitetinių e. studijų sistemų kūrimo principai ir problemos. Kaunas, 2002.

2. http://www.elibrary.lt/resursai/Konferencijos/VLVK/2005/III09_Rickute.pdf

3. Čižienė R., Vitkūnienė L. Virtualių mokymosi aplinkų naudojimo Kauno kolegijoje bendratechninių mokslų katedroje analizė: dėstytojų ir studentų požiūris. Kauno kolegija, Kaunas, 2010. URL.: <https://ojs.kauko.lt/index.php/ssktpd/article/view/97/94>.

4. Pranckutė D. Virtualaus mokymo aplinkos pritaikymas informatikos studijoms. Magistrinis darbas. VDU, 2011. URL.: http://vddb.laba.lt/fedora/get/LT-eLABa-0001:E.02~2011~D_20110615_120556-65212/DS.005.0.01.ETD.

Rasa Stankuniene

LECTURES USING DISTANCE BUILDING TOOL TO "LESSON" MOODLE

Summary

The article deals about distance learning, distance learning system Moodle, such systems demand, distance learning (self) realization using the tool "lesson" open source Moodle system.

Apie autorę

Rasa Stankūnienė, lektorė, Kauno kolegija, el. pastas rasa.stankuniene@go.kauko.lt

Moksliniai interesai: nuotolinis informacijos technologijų pagrindų mokymas, virtualios mokymosi aplinkos, praktinių įgūdžių formavimo problemos sprendimo metodai.